

College van burgemeester en wethouders**GOEDGEKEURD**

Zitting van 26 januari 2021
Programma - Duurzaam Beleefbaar
Toerisme

**10 2021_B&W_00037 Uitgangspunten voor Gebiedsgerichte aanpak
Noordwest Overijssel - besluitvormen**

Samenstelling:

Aanwezig:

de heer R. Bats, Burgemeester; de heer B. Harmsma, Wethouder; mevrouw T. Jongman, Wethouder;
de heer M. Scheringa, Wethouder; mevrouw T. Bijl; mevrouw J. Groot de, Secretaris

Samenvatting

Het college heeft - samen met de andere betrokken overheden - de uitgangspunten voor de integrale Gebiedsgerichte aanpak Noordwest Overijssel vastgesteld. In de gebiedsgerichte aanpak wordt gewerkt aan een toekomstperspectief voor een leefbaar en vitaal platteland, met het oog op de brede veenweideproblematiek en benodigde aanpak van stikstof. Dat gebeurt in een overkoepelende commissie en in drie deelgebiedscommissies, waaronder het deelgebied Weerribben Wieden, met daarin betrokken overheden en maatschappelijke partners. Samen met onze gebiedspartners in Steenwijkerland, waaronder met name de Stichting Weerribben Wieden, gaan we op basis van de uitgangspunten een Startdocument opstellen. De inrichting van de gebiedsgerichte aanpak vindt plaats op basis van de kaders uit het Interbestuurlijk Programma (IBP) Vitaal Platteland, het Klimaatakkoord en de Gebiedsgerichte aanpak Stikstof. U heeft besloten de gemeenteraad hierover te informeren met een afschrift van de Statenbrief.

Beschrijving

Inleiding

Noordwest Overijssel heeft een groot veenweidegebied, deels gelegen in Steenwijkerland. Door oxidatie van veen is hier sprake van bodemdaling en komt er CO₂ vrij. Op basis van het Klimaatakkoord zijn afspraken gemaakt over het terugdringen van CO₂. Een van de maatregelen is het remmen of stoppen van de bodemdaling. Een verkenning naar de mogelijkheden om in NoordWest Overijssel de bodemdaling te remmen of stoppen, is dit jaar afgerond. Naast de veenweide-opgave hebben we in Steenwijkerland ook te maken met een overschrijding van stikstof in de Natura2000 gebieden. Door deze overschrijding zitten ruimtelijke ontwikkelingen op slot.

Het Rijk heeft met overheden en maatschappelijke partners afspraken gemaakt over het opstellen van een Regionale veenweidestrategieën, onder andere voor Noordwest Overijssel. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de Regionale Veenweidestrategieën maatwerk zijn en moeten worden afgestemd op het toekomstperspectief voor de boeren, op de waterhuishoudkundige mogelijkheden en het type veenbodem en meekoppelkansen met stikstof, natuur en andere opgaven in de gebieden. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat provincies dit proces organiseren en faciliteren. De provincie Overijssel heeft er voor gekozen bij de veenweidestrategie ook de gebiedsgerichte aanpak voor stikstof te betrekken, samen de 'Gebiedsgerichte aanpak Noordwest Overijssel' geheten.

De Gebiedsgerichte aanpak Noordwest Overijssel leidt tot een toekomstperspectief voor inwoners en ondernemers voor de middellange (2030) en lange (2050) termijn, waarin in ieder geval de Regionale Veenweidestrategie en de Gebiedsagenda stikstof een plaats hebben. Daar waar nuttig worden ook andere plannen en programma's via dit gebiedsproces (onderling) afgestemd, zoals de Toekomstvisie Nationaal Park Weerribben Wieden en RES Noordwest Overijssel. De Veenweidestrategie Noordwest Overijssel moet leiden tot een reductie van CO₂-uitstoot met een proportionele waarde ten opzichte van de landelijke opgave van 1 megaton CO₂ equivalent in 2030 en op de langere termijn tot een verdere reductie. De Gebiedsagenda stikstof Noordwest Overijssel moet leiden tot een zodanige reductie van stikstofdepositie in 2030 op Natura 2000-gebieden, dat op de helft van de oppervlakte stikstofgevoelige natuur, de kritische depositiewaarde voor stikstof niet meer wordt overschreden en in 2050 volledig doelbereik: de kritische depositiewaarde voor stikstof wordt nergens meer overschreden. Tevens is ruimte gecreëerd voor maatschappelijke en economische activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken.

De gebiedsgerichte aanpak NW Overijssel wordt in samenwerking met overheden (Rijk, provincie Overijssel, waterschap DODelta en de gemeenten Zwartewaterland, Staphorst, Kampen, Steenwijkerland) en gebiedspartners tot stand gebracht. Dit sluit aan op de afspraak die we eerder in het IBP Vitaal Platteland met elkaar hebben gemaakt (b&w-besluit 2 april 2019). De gezamenlijke overheden hebben inhoudelijke en procesmatige uitgangspunten voorbereid voor de gebiedsgerichte aanpak. Deze uitgangspunten worden op hetzelfde moment aan alle besturen ter vaststelling aangeboden. Tegelijkertijd wordt voorgesteld alle raads- en statenleden met dezelfde informatiebrief te informeren. Op basis van de uitgangspunten wordt de gebiedsgerichte aanpak verder uitgewerkt in een Startdocument. Dit zal in de eerste helft van dit jaar ter instemming aan het college (en eventueel de raad) worden voorgelegd.

Voorstel

Voorgesteld wordt:

1. In te stemmen met de in bijlage 1 opgenomen uitgangspunten voor de gebiedsgerichte aanpak Noordwest Overijssel;
2. De verkenning bodemdaling veenweidegebied Overijssel (bijlage 2) te beschouwen als goede bouwsteen voor een integrale visie op de veenweideproblematiek in het kader van de gebiedsgerichte aanpak;
3. Wethouder Tiny Bijl als bestuurlijk vertegenwoordiger van de gemeente deel te laten nemen aan de Regiegroep Noordwest Overijssel en aan de deelgebiedscommissie Weerribben Wieden, bij dat laatste in de rol van voorzitter;
4. De gemeenteraad over de gebiedsgerichte aanpak Noordwest Overijssel te informeren met een afschrift van dit besluit en met een afschrift van de door Gedeputeerde Staten vastgestelde Statenbrief (bijlage 3).

Argumenten

1.1 De aanpak is conform de afspraken uit het Interbestuurlijk Programma (IBP) Vitaal Platteland

In het IBP Vitaal Platteland hebben we afgesproken dat we gezamenlijk werken aan een integrale aanpak van de complexe problematiek in de Veenweidegebieden. In Noordwest Overijssel is hiervoor sinds 2019 een ambtelijke werkgroep actief van Rijk, provincie Overijssel, waterschap DOD en de gemeenten Steenwijkerland, Staphorst, Zwartewaterland en Kampen. Vanaf begin dit jaar wordt bestuurlijk samengewerkt in het Bestuurlijk Overleg Veenweide Noordwest Overijssel. De gemeente Zwolle sluit zich hier nu ook bij aan. De uitgangspunten voor de Gebiedsgerichte aanpak NW-Overijssel zijn in afstemming binnen dit bestuurlijk overleg tot stand gekomen.

1.2 Overheden werken samen maar houden hun eigen verantwoordelijkheid via college en raad

In het Bestuurlijk Overleg is expliciet aandacht geweest voor taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Naar aanleiding daarvan is een verduidelijkende notitie opgesteld. Deze notitie is als bijlage bij dit advies gevoegd (bijlage 4). In de notitie is aangegeven dat alle partijen hun eigen verantwoordelijkheid houden en uiteindelijk zelf de daarbij behorende besluiten nemen. De provincie en het rijk zijn bijvoorbeeld bevoegd gezag als het om maatregelen tegen stikstof gaat. Aan de gebiedstafel streven we naar consensus en maken we, ambtelijk en bestuurlijk, alleen afspraken als we daartoe gemandateerd zijn. Dit betekent dat tussentijdse besluiten nog altijd aan college en ook raad zullen worden voorgelegd. Welke besluiten dit zijn, is nu nog niet te zeggen. Daarvoor zijn de ontwikkelingen rond stikstof en veenweide nog te veel in beweging. Dit wordt in het op te stellen Startdocument verder ingevuld. Om de raad nu al te betrekken en te zorgen voor goede informatieoverdracht, hebben we de raad het verzoek voorgelegd om een werkgroep.

1.3 De maatschappelijke partijen hebben met de uitgangspunten ingestemd.

De uitgangspunten zijn besproken met regionale (vertegenwoordigers van) gebiedspartijen (LTO Noord, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Collectief Noordwest Overijssel, Gastvrij Overijssel, Natuur en Milieu Overijssel, Stichting Nationaal Park Weerribben Wieden en Gebiedscoöperatie IJsseldelta). Daaruit is naar voren gekomen dat alle partijen hebben ingestemd met zowel de uitgangspunten als hun deelname. Na het vaststellen van de uitgangspunten gaan we met onze lokale partners verder in gesprek. Zo is bijvoorbeeld met de BusinessClub Steenwijkerland al verkennend gesproken over hun deelname aan de gebiedsgerichte aanpak.

1.4 Stichting Nationaal Park Weerribben Wieden krijgt een rol in de gebiedsontwikkeling

De Stichting Weerribben Wieden is in Steenwijkerland een belangrijke partner voor een vitaal platteland. In het kader van het Nationaal Park Nieuwe Stijl heeft de Stichting een actieve rol in de transitie op het vlak van landbouw, klimaat en energie. De Stichting krijgt niet alleen een centrale plek in de deelgebiedscommissie Weerribben-Wieden. We denken ook aan een verbindende, aanjagende en uitvoerende rol in het proces. De stichting heeft ideeën over een gebiedsontwikkelaar, die aan een toekomstperspectief bouwt samen met de achterban. De provincie staat hier positief tegenover.

2.1 De verkenning bodemdaling veenweidegebied Overijssel bestaat uit feiten, analyses en bouwstenen voor vervolkeuzes; dit vraagt geen inhoudelijk afweging.

De verkenning bevat feitelijke informatie over bijvoorbeeld veenbodemdiktes en analyses van de bodemdalingsprocessen en de effecten daarvan. Daarnaast zijn de effecten van maatregelen doorgerekend in drie scenario's (stoppen, remmen, doorgaan). Dat maakt inzichtelijk wat de te maken keuzes technisch voor gevolgen hebben. De uiteindelijke afweging tussen de scenario's moet echter gebaseerd zijn op een breder en integraal toekomstperspectief voor de deelgebieden. Een zelfstandige discussie over de scenario's, alleen op basis van deze verkenning, is daarom niet wenselijk. Provincie Overijssel en waterschap DODelta waren samen opdrachtgever voor deze verkenning.

2.2. De verkenning bodemdaling veenweidegebied Overijssel is besproken en becommentarieerd en vervolgens geaccordeerd door de klankbordgroep, bestaande uit gebiedspartijen.

Op basis van de opmerkingen van de klankbordgroep zijn nog enige wijzigingen doorgevoerd in het rapport. Veel opmerkingen waren echter gericht op het vervolgproces, zijnde de gebiedsgerichte aanpak. Die opmerkingen worden in dat traject meegenomen. Het betreft opmerkingen als 'Nadruk op een integrale aanpak en aansluiten op bestaande gebiedsprocessen' en 'Aandacht voor generatie denken'.

3.1 Wethouder Bijl heeft vanuit haar portefeuille landbouw/vitaal platteland en duurzaamheid veel raakvlakken met de Gebiedsgerichte aanpak.

Eind 2019 heeft de provincie de regio uitgenodigd voor een 'bestuurlijke lunch pensant', waarin gesproken is over de gebiedsagenda in het kader van het IBP-VP. Vanaf begin 2020 is er een Bestuurlijk Overleg Veenweide Noordwest Overijssel. Wethouder Bijl heeft het afgelopen jaar deelgenomen aan dit overleg.

4.1 De gemeenteraad heeft aangedrongen op een toekomstperspectief voor de agrariërs in Steenwijkerland

In de Politieke Markt van 19 mei 2020, bij de bespreking van de reactie op ontwerp-PIP De Wieden, heeft wethouder Bijl aangegeven dat ze zich hard wil maken voor een toekomstperspectief voor boeren. En dat ze de raad bij het opstellen daarvan wil betrekken. De voorgestelde uitgangspunten voor de Gebiedsgerichte aanpak sluiten aan op deze toezegging aan de raad. Met een afschrift van dit besluit en bijgaande informatiebrief wordt de raad geïnformeerd over het te starten gebiedsproces en de uitgangspunten daarvoor.

4.2 Alle raad- en statenleden van de vier gemeenten en de provincie worden op dezelfde wijze geïnformeerd.

De statenbrief is gezamenlijk voorbereid. Op 15 en 16 februari wordt een webinar georganiseerd voor alle colleges en raden/staten. Ook dit webinar wordt gezamenlijk voorbereid.

Kanttekeningen en risico's

De verkenning bodemdaling veenweidegebied Overijssel moet in de context van de gebiedsgerichte aanpak worden geplaatst

De openbaarmaking van het definitieve rapport van de *Verkenning* heeft lang op zich laten wachten. Eerst had dat te maken met de verkiezingen (provinciaal en bij het waterschap) en de wisseling van bewindspersonen en vervolgens was het de wens om het rapport duidelijk als bouwsteen voor de gebiedsgerichte aanpak te presenteren en dat proces had tijd nodig om vorm te krijgen. Het is een rapport met kaarten en vernattingsscenario's erin, en dat zou kunnen leiden tot ongerustheid bij inwoners. De verwachting is dat nu het in de context van de gebiedsgerichte aanpak openbaar gemaakt wordt, de scenario's minder een eigen leven gaan leiden.

Duurzaamheid en social return

De gebiedsgerichte aanpak NW Overijssel heeft duurzaamheid als doel.

Financiële toelichting

Op basis van de vastgestelde uitgangspunten werken we de aanpak verder uit, samen met de gebiedspartijen. De voor deze uitwerking benodigde inzet kunnen we vanuit de huidige capaciteit leveren. In het op te stellen startdocument wordt inzicht gegeven in de te maken kosten en de dekking van de verdere stappen in de gebiedsgerichte aanpak. Het startdocument wordt ter vaststelling aan het college (en eventueel de raad) aangeboden. We gaan er van uit dat de uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak om extra inzet vraagt, zowel van onze organisatie als van de Stichting Weerribben Wieden. We voeren daarover gesprekken met de provincie en hebben ook uitgesproken dat financiële ondersteuning een vereiste is voor een goede verdere deelname van ons. Vanaf het begin van het traject hebben we hiervoor een claim gelegd op een deel van het toegekende budget van 2,6 miljoen van het Rijk voor het IBP NW-Overijssel.

Participatie en communicatie

Met de regionale maatschappelijke partijen is al contact geweest, en met de lokale partijen die mogelijk deel gaan nemen aan de deelgebiedscommissies, zal op korte termijn contact worden gelegd. Participatie is een belangrijk uitgangspunt bij de gebiedsgerichte aanpak. De benodigde communicatie wordt zorgvuldig en in onderlinge afstemming uitgewerkt en opgepakt.

Corona

We houden bij het organiseren van bijeenkomsten rekening met de coronamaatregelen.

Uitvoering en planning

De organisatie van de gebiedsgerichte aanpak, met name de invulling van de deelgebiedscommissie Weerribben Wieden, wordt de komende maanden verder vorm gegeven. Dit krijgt zijn afronding in de vaststelling van het Startdocument voor de gebiedsgerichte aanpak Noordwest Overijssel. Dit Startdocument zal in de eerste helft van dit jaar ter vaststelling worden aangeboden. Er is dan ook inzicht in de te maken kosten en de dekking daarvan. Begin 2021 is ook de GGA stikstof gebiedsanalyse gereed, die een tweede belangrijke bouwsteen (naast de verkenning bodemdaling) biedt voor het toekomstperspectief.

Is het besluit openbaar?

Ja

Besluit

Beslispunt 1

Het college besluit:

1. In te stemmen met de in bijlage 1 opgenomen uitgangspunten voor de gebiedsgerichte aanpak Noordwest Overijssel;
2. De verkenning bodemdaling veenweidegebied Overijssel (bijlage 2) te beschouwen als goede bouwsteen voor een integrale visie op de veenweideproblematiek in het kader van de gebiedsgerichte aanpak;
3. Wethouder Tiny Bijl als bestuurlijk vertegenwoordiger van de gemeente deel te laten nemen aan de Regiegroep Noordwest Overijssel en aan de deelgebiedscommissie Weerribben Wieden, bij dat laatste in de rol van voorzitter;
4. De gemeenteraad over de gebiedsgerichte aanpak Noordwest Overijssel te informeren met een afschrift van dit besluit en met een afschrift van de door Gedeputeerde Staten vastgestelde Statenbrief (bijlage 3).